

MAGYAR PÆDAGOGIAI TÁRSASÁG.

Felolvasó ülés 1899. május hó 20-án.

Jelen vannak: *Hegedüs István*, később *Heinrich Gusztáv* elnöklése mellett *Axaméthy Lajos* min. tan., *Hóman Ottó* min. tan., *Balassa József*, *Böngérfi János*, *Bartoniék Géza*, *Békefi Remig*, *Badics Ferencz*, *Bartos Fülöp*, *Bokor József*, *Erődi Béla*, *György Aladár*, *Gyomlay Gyula*, *Gulyás Ferencz*, *Gyulay Béla*, *Hódoly László*, *Kerékgyártó Elek*, *Kemény Ferencz*, *Kovács János*, *Léderer Ábris*, *Lakits Vendel*, *Lázár Béla*, *Lázárné Kasztner Janka*, *Marmula János*, *Nagy László*, *Neményi Imre*, *Peres Sándor*, *Péterfy Sándor*, *Radó Vilmos*, *Reif Jakab*, *Sebestyén Gyula*, *Szigetvári Iván*, *Sziklás Adolf*, *Wagner Alajos*, *Waldapfel János*, *Zilinszky Aladár*, *Trájtler Károly*, utóbbi mint jegyző. Ezekon kívül számos férfi és nő vendég.

I. Elnök az ülést megnyitja. *Heinrich Gusztáv* dr. felolvassa: «*A középiskolai tanárok képzése*» című értekezését. A nagy figyelemmel hallgatott előadáshoz szólunk: *Hódoly László* (Ungvár), a ki hálás köszönettel fogadta az előadónak nagyérdékű fejtegetéseit s a maga részéről kívánatosnak tartaná olyan általános szabály felállítását, mely azt is meg tudná mondani, hogyan kell helyesen tanítani? Mint egyedüli helyes módot, a tapasztalást állítja első sorba és óhajtana, ha a jelöltekéj tanárok mellé osztanák be. *Waldapfel János* hivatkozik e kérdésnek a budapesti tanári körben történt megvitatására, és azt hiszi, hogy az elnök úr nincsen jól informálva az ott törtétekről. Itt is hangsúlyozza, hogy philologiai tekintetben jól képzett tanárjelölteken is sokszor tapasztalta a pszichologiai készség oly hiányát, mely az iskolában igen kellemetlen módon nyilvánult. Kellő pszichologiai tudás nélkül a tanár a legegyszerűbb költeményt sem képes helyesen és szabatosan megmagyarázni. *Heinrich Gusztáv* előadó kijelenti, hogy a philosophiai képzés szükséges volta fölött véleménykülönbség közte és a tanári kör között nincsen. Ő csak olyan irány ellen szólalt föl, mely a tantárgyak számát szaporítani, az ismeretek gyűjtését halomszámra növelni s ezzel magát az egész képzést leszállítani törekszik. Nem kell tehát szaporítani a tudományszakokat, mert az a tanár a ki pl. a középkori irodalmat tárgyalja, bizonyára ki fog terjeszkedni a theologiai irodalomra is; vagy a magyar irodalomtörténet tanára szintén reá tereli a jelöltek figyelmét a magyar történeti és művelődési viszonyokra is. Ilyen keretben s ilyen összefüggésben kell a tudomány különböző tárgyait tanítani s a jelölteket megvizsgálni és nem akként, hogy a tantárgyakat halom-

számra együvé hordják s a képzést magát ezekkel megterheljék. *Wagner Alajos* néhány észrevétel után örömeinek ad kifejezést, hogy ez a kérdés itt is napirendre került és csak azt kívánná, hogy a ma elhangzott fejtegetések, melyeket a tanárság bizonyára nagy meglepődéssel fogad, az illetékes forumnál is meghallgatásra találjanak. *Elnök* a midőn a vitát bezárja, a maga részéről is kijelenti, hogy e kérdésre a P. T. súlyt helyez, annak a gyakorlatban való érvényesülésére törekszik és főleg kívánatosnak tartja, hogy a jelöltek tapasztalatszerzés céljából gyakorlatilag kipróbált jeles tanférfiak mellé kerüljenek.

II. *Kovács János* dr. a második felolvasó, a ki «*A tanítóképző tanárok képzéséről*» értekezik. A nagyérdékű felolvasást folyóiratunk közli. A kérdéshez szólnak: *Nagy László*, a ki az előadásnak egyik pontjával szemben fejti ki saját nézeteit. A közokt. tanácstól kidolgozott tervezet haladást jelent bizonyos irányban, a mennyiben olyan középútat választott (átmeneti jelleggel), mely szerint egyik lábával már az egyetemre lép át, másik lábával pedig még mindig a pædagogiumra támaszkodik. Azt hiszi, majd ez is ki fog aztán fejlődni, mert nézete szerint az a kérdés lényege, vajjon a néptanító be fog-e jutni az egyetemre, és hogy az egyetemet be lehet-e vonni a tanítóképzés irányelveibe? Ő nem tartja lehetetlennek azt, hogy a tanító is bejuthasson az egyetemre; mert nézete szerint a tanítóképző tanárt főleg a tanítók köréből kell képezni. A tanítók egy jó részének megvan az az intelligentiája, hogy az egyetemi képzésnek sikerrel megfelelhessen. Szerinte nincsen nagy különbség a középiskolai és tanítóképző tanárok képzése között. A formális képzőerő ez utóbbiakban a latin helyett a módszertanban s ezenkívül még a különböző művészeti tárgyakban rejlik, a melyekkel a tanítóképzők nagyobb intensitással foglalkoznak és a melyeknek az életben is nagyobb hatásuk van. Ismétli, hogy a tanítóképzés csakis az egyetemre volna ruházandó, s így magát az egyetemet is közelebb hozzák a nép művelődéséhez. *Kerékgyártó Elek*et nem elégitette ki a mai előadás és kijelenti, hogy feltevéseiben újra csalódott. Öt évek óta izgatja az a félszégesség, hogy mi mindig csak a keretet rajzoljuk és soha sem a képet. Csak folyton dicsőítgetéseket hall és örökös tervezeteket. A tanférfiak összesége 30 év óta mindig csak tanügyi politikát üzött de azt sohasem vitatta meg, hogy milyennek kell lennie az iskolai életnek. Az egyetemi kecsegtetés is csak keretnek szolgál, mert magát az egyetemet nem tekintheti oly forrásnak, a hol a tanító mindent megkaphat. A pædagogium teljesen elláthatja a tanítóképzést, nem szükséges azt az egyetemre bízni, a hol a tanárképzés megdőböntő színvonalon áll. Oka ennek az észrendszer. A tanár- és tanítóképzés nem jó úton járnak. Különbözik is a tudományszomj nem fogja Magyarországot boldoggá tenni. *Kovács János* előadó erre a felszólalásra reflectálva ki-

jelenti, hogy az iskola belső élete iránt a Társaság mindenkor érdeklődött, de ez nem jelentheti azt, hogy más kérdésekkel ne is foglalkozzék és hogy ezeknek a kérdéseknek megoldását a bureaunkra hagyja s a tanfériak ilyenekhez ne is szóljanak. A meghívón jelezve volt az előadás jellege és azért csodálkozik, hogy felszólaló feltevésében mégis csalódott. Nagy Lászlót nem akarja meggyőzni és kijelenti, hogy az általa fölvetett kérdés nem egészen tartozik a napirendre került tárgy körébe. Kivánatosnak tartaná, ha a felszólaló ezt a tárgyat külön napirendre venné s erről előadást tartana. A mi a compromissumot illeti, azt sem egészen helyesen közölte a felszólaló. A képzés súlypontja a pædagogium marad, míg az egyetemen csakis segítő collegium lesz szervezve. A közoktatási tanács a meglevő intézetet kívánta felhasználni és semmi olyannal nem bízta meg, a mit az egyetemnek kellene elvégeznie és viszont az egyetemet sem bízta meg semmi olyannal, a mit a pædagogiumnak kellene elvégeznie. — A vita véget ér. Az ülés feloszlik.

BEKÜLDÖTT MŰVEK.

Általános pædagogia. Különös tekintettel a középiskolai tanárvizsgálati követelményekre. Irta dr. Mázý Engelbert. Győr. 1899. 8.-r. (most a kötet 199 laptól 342 lapig terjedő része jelent meg.)

Brassái mint philosophus. Irta dr. Gál Kelemen. 8.-r. 105 l. Kolozsvár. 1899. Ára 80 kr.

Népnevelők könyvtára. A népnevelők budapesti egyesületének tulajdona. Szerkeszti Peres Sándor. I. évfolyam. Budapest. Lampel R. (Wodianer.)

1. füzet. *Fáy András* mint pædagogus. Irta *Komáromi Lajos*. 63 l. Ára 50 kr.

2. füzet. *A szocialismus* (így) *ismertetése.* Irta *Schön József*. 83 l. Ára 50 kr.

A magyar irodalom története. Irta dr. Horváth Cyrill. Első kötet. A régi magyar irodalom története. Számos szövegképpel és műmelléklettel. Budapest. Athenæum. Nagy 8.-r. 775 l. Ára 6 frt.

Szemelvények az Iliasból. Kiadta és magyarázta *Kempf József*. Budapest. Franklin-Társulat. (Jeles Írók Iskolai Tára LIX.) 316 l. Ára 1 frt 40 kr.

Állami vagy felekezeti iskola? Irta *Bertalan Vincze*. 39 l. Budapest.

Alkalmi és emlékbeszédek. Irta dr. Koltai Virgil. 8.-r. 131 l. Budapest. Lampel R. (Wodianer). Ára 1 frt.